

11.10.2024

Miehennevan (Alavieska) tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman kuulemisesta saadut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomaisena toimiva Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus lähetti lausuntopyynnöt seuraaville tahoille YVA-ohjelman kuulemisvaiheessa:

Alavieskan kunta, Alavieskan metsästysseura, Alavieskan yrittäjät ry, BirdLife Keski-Pohjanmaa ry, Cinia Group Oy, Digita Oy, DNA Oy, Edzcom Oy, Elenia Verkko Oyj, Elisa Oyj, Energiavirasto, Finavia, Fingrid Oyj, Fintraffic Lennonvarmistus Oy, Ilmatieteen laitos, Kalajoen-Alavieskan riistanhoitoyhdistys, Kalajoen kaupunki, Kalajoen yrittäjät, Jokilaakson kelkkailijat, Liikenne- ja viestintävirasto Traficom, Luonnonvarakeskus Luke, Mehtäkylän kyläyhdistys ry, Merijärven kunta, Metsähallituksen Luontopalvelut, Metsänhoitoyhdistys Pyhä-Kala, MTK-Alavieska, MTK Kalajoki, MTK Pohjois-Suomi, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, Pohjois-Pohjanmaan museo, Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto AVI, Puolustusvoimat, 3. logistiikkarykmentti, Suomen Erillisverkot, Suomen Luonnonsuojeluliiton Kalajokilaakson yhdistys ry, Suomen Luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan Piiri ry, Suomen Metsäkeskus, Suomen Riistakeskus, STUK Säteilyturvakeskus, Telia Finland Oy, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES, Taluskylän kyläyhdistys ry, Väylävirasto

Tästä yhteysviranomaisen koostamasta yhteenvedosta on tietosuojasyistä poistettu yksityishenkilöiden nimet ja muut yksityiselämää koskevat tiedot, kuvat ja kuviot, tarkemmat kiinteistö-, kartta-, ja yhteystiedot, tiettyjä suojeltavia lajeja koskevat tarkat tiedot sekä lausuntojen johdantotekstit, joissa on referoitu nähtävillä ollutta arviointiohjelmasta ja lausuntopyyntöä.

Alkuperäiset versiot lausunnoista ja mielipiteistä mahdollisine liitteineen on toimitettu hankkeesta vastaavan käyttöön.

Lausunnot on esitetty alla lausunnonantajan mukaan aakkosjärjestyksessä.

Lausunnot ja mielipiteet

Cinia Oy

Cinia Oy:llä ei ole tällä hetkellä radiotaajuuksia käyttäviä tai kaapeleihin perustuvia viestiverkkoja Alavieskassa ja Kalajoella sijaitsevan Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-ohjelman suunnittelualueella.

Toteutuessaan tuulivoimapuistohankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkki-järjestelmiä. Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Cinian teleliikenteelle aiheutuvat haitat.

Sähkönsiirtojohtoista pitää tehdä tuulivoimahankkeen toimesta erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Cinian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

11.10.2024

Cinia Oy:llä ei ole muuta lausuttavaa edellä mainittuihin tuulivoimapuistohankkeeseen.

Elisa Oyj

Emme ole hanketta vastaan, pyydämme kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat.

Kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Fingrid Oyj

Fingrid Oyj kiittää mahdollisuudesta lausua hankkeesta. Fingrid antaa tässä yhden yhteisen lausunnon YVA-ohjelma- ja OAS-vaiheesta.

Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä.

Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan.

Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet. Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset. Kustakin liittynästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.

Meillä ei ole muutoin lausuttavaa nähtävilläolevista materiaaleista.

Tässä YVA- ja kaavalausunnossa ei oteta kuitenkaan kantaa sähkötekniisiin asioihin.

Voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/luvat-ja-lausunnot.

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Lausumme mielellämme tarkentuvasta YVA-menettelystä ja kaavaratkaisusta.

Ilmatieteen laitos

Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta. Huomiona, että alueella on runsaasti tuulivoimaa ja ne aiheuttavat merkittävää häiriökaihua tutkimittauksiin ja voivat mahdollisesti vaikuttaa alueen sääpalveluun.

Kalajoen kaupunki

1) Koska mahdolliset sähkönsiirtovaihtoehdot sijoittuvat Alavieskan kunnan lisäksi osittain Kalajoen kaupungin alueelle, niin Kalajoen kaupunki katsoo, että esitetyistä sähkönsiirtovaihtoehdoista maakaapelireitit ovat vaihtoehdoista parhaat, koska maakaapeli aiheuttaa vähiten

11.10.2024

maisemavaikutuksia. Maakaapelivaihtoehdossa vaadittu johtoalueen leveys on yhteensä 5-6 metriä. Ilmajohdoissa johtoaukean ja reunavyöhykkeen leveys on yhteensä 46 metriä.

2) Koska alle viiden kilometrin etäisyydellä hankealueesta sijaitsee asuinrakennuksia Kalajoen Jylkässä, hankealueesta länteen, Tammelantien varrella, tulee Miehennevan hankkeen mahdolliset vaikutukset Kalajoen puoleiseen asutukseen tutkia YVA-prosessissa.

3) Koska YVA-ohjelmassa on jo todettu, että Miehennevan tuulivoimahankkeen visuaaliset vaikutukset saattavat ylittää Kalajoelle asti ja rajoittaa maankäyttöä Kalajoen alueella, tulee YVA-prosessissa tutkia Miehennevan hankkeen maisemalliset vaikutukset Kalajoen puolelle.

4) Hankkeen vaikutukset Kalajoen puoleiselle Marjanevan turvetuotantoalueelle ja aurinkoenergiahankkeelle tulee tutkia YVA-prosessissa.

5) YVA-prosessissa tulee tarkastella myös tuulivoimaloiden osien kuljetusreitit, aina satamasta tuulivoimapuistoalueelle saakka. Tuulivoimaloiden osien kuljetusreitti tulee osoittaa lyhintä reittiä hankealueelle, jolloin liikenteelliset vaikutukset tuulivoimahankkeesta ovat vähäisimmät. YVA-ohjelmassa, kuvassa 68 esitettyä erikoiskuljetusten tavoiteverkkoa tulee päivittää. Hankkeesta tulee laatia YVA-vaiheessa liikennöitävyys selvitys.

Kalajoen kaupunki arvioi tuulivoimahankkeita siten, että tuulivoimahankkeista ei saa aiheutua haittaa asutukselle eikä muulle yritystoiminnalle.

Tässä vaiheessa Kalajoen kaupungilla ei ole muuta lausuttavaa Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Luonnonvarakeskus Luke

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin selostuksessa tehtävien tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Luke huomauttaa, että luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Hankealue sijoittuu Ylivieskan susireviirille (perhelauma 100 %), ja alueella tai sen ympäristössä on havaittu kaikkia neljää suurpetoa. On hyvä, että hankkeessa suunnitellaan tehtävän suurpeto selvitys. Se käsittää mm. lumettoman ajan ja lumijälkiin perustuvat maastoinventoinnit. Lisäksi suunnitellaan laitettavaksi riistakamerat näiden selvitysten perusteella sopiville kulkureiteille tai sopivien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen läheisyyteen.

Luke huomauttaa, että yksittäisillä riistakameroilla ei voida kuitenkaan poissulkea hankealueen merkitystä suurpetojen lisääntymiselin ympäristönä. Lisäksi on syytä huomioda, että suurpetojen pesien löytämiseksi on yleensä onnistuttava osumaan suoraan pesän kohdalle, jotta sen voi havaita maastosta.

Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. Tämän hankealueen ympäristössä (n. 30 km

11.10.2024

säteellä) on 38 eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta, joista monet rajautuvat toisiinsa ja muodostavat yhdessä laajoja tuulivoima-alueita.

Luke huomauttaa, että tuulivoimarakentamisen ollessa tämänhetkisen mittakaavan mukaista, on syytä tarkastella erämaisten ympäristöjen pirstoutumista ja muuttumista isommassa mittakaavassa ja kaikkien sellaisten lajien osalta, joille tällaiset ympäristöt ovat kriittisiä.

Aurinkovoimaloiden alueella tilaa ja siten eläinten liikkumista rajataan aidoin. Aurinkovoimalat lisäävät alueen pirstoutuneisuutta ja muutokset ovat pitkäaikaisia. Aurinkovoimaloiden vaikutuksia eläimistöön ei vielä tunneta hyvin, mutta voimaloilla saattaa olla joillekin lajeille muitakin vaikutuksia kuin elinympäristön menetys tai heikentyminen.

Lausunnon tiivistelmä

Kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys. Suurpetoselvitysten osalta Luke huomauttaa, että yksittäisillä riistakameroilla ei voida poissulkea hankealueen merkitystä suurpetojen lisääntymiselinympäristönä. Lisäksi on syytä huomioida, että suurpetojen pesien löytämiseksi on yleensä onnistuttava osumaan suoraan pesän kohdalle, jotta sen voi havaita maastosta. Hankealueen ympäristössä (30 km säteellä) on 38 eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta. Näistä useat rajautuvat toisiinsa ja muodostavat laajoja tuulivoima-alueita. Osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. On tärkeää huomioida, että yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistointaa karttaville lajeille kuten suurpedot, siksi on syytä tarkastella erämaisten ympäristöjen pirstoutumista ja muuttumista isommassa mittakaavassa ja kaikkien sellaisten lajien osalta, joille tällaiset ympäristöt ovat kriittisiä.

Merijärven kunta

Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeesta kohdistuu merkittävät haittavaikutukset Merijärven kunnan alueella sijaitsevaan asutukseen, joka sijoittuu lähimmillään noin yhden kilometrin etäisyydelle hankealueesta. Tuulivoimaloiden välke- ja meluvaikutukset ovat vallitsevien tuuliolosuhteiden ja auringonvalon osalta suurimmillaan juuri suunnittelualueen pohjois- ja koillispuolella. Myös maisemaan kohdistuvat vaikutukset ovat merkittävät. Merijärven puoleiseen asutukseen kohdistuvat haittavaikutukset sekä tuulivoimaloiden maisemaan kohdistuvat vaikutukset tulee tutkia tarkkaan YVA-prosessissa. Tuulivoimaloiden sijoittelussa tulee ottaa huomioon myös Merijärven kunnan linjaus vähintään kahden kilometrin etäisyydestä tuulivoimaloiden ja asutuksen välillä.

Merijärven kunta pitää hyvänä esitystä, että hankkeessa tarkastellaan sähkönsiirron yhtenä vaihtoehtona yhteistä voimajohtoyhteyttä Merijärven ja Oulaisten alueelle suunnitellun Kettukankaan tuulivoimahankkeen kanssa. Vierekkäisten tuulivoimahankkeiden yhteistyö on perusteltua ja maakaapelin käyttö sähkönsiirtoon on maiseman ja metsän tulevan käytön kannalta paras vaihtoehto.

Muilta osin Merijärven kunnalla ei ole tässä vaiheessa lausuttavaa Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Neoen Renewables Finland Oy

Haluaisin jättää virallisen huomautuksen Eolus Energy Oy:n kehittämään tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-ohjelmaan Alavieskan ja Kalajoen alueella.

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

11.10.2024

Meidän yhtiömme, Neoen, kehittää Marjanevan käytöstä poistuvalla turvetuotantoalueella aurinkovoimamahanketta ja Miehennevan hankkeen suunnitelluista liityntäjohto ja -kaapeli reiteistä kaikki (SVE2-5B) muut paitsi SVE1 leikkaa hankealueemme halki (kts. kuva). Meillä on jo solmittu maanvuokrasopimukset koko kartassa rajatulle alueelle ja selvitykset tehtynä. Alueemme halki leikkaavat johdot aiheuttaisivat suurta taloudellista haittaa omalle hankkeellemme ja pahimmillaan estäisivät sen toteutumisen kokonaan. Pyytäisin siis hankekehittäjää huomioimaan hankkeemme liityntäjohtosuunnitelussaan, koska nyt sitä ei ole tehty.

Meidän Marjanevan hankkeemme STR ja rakennuslupahakemukset tulevat vireille syyskuun alussa.

Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 13.3.2024.

Hankkeen suhde voimassa oleviin maakuntakaavoihin

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten vaihemaakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimapuisto on maakuntakaavan näkökulmasta ei-seudullinen hanke, sillä hankkeessa toteutettaisiin enintään 6 voimalaa. Maakuntakaavan tuulivoimaa koskevat yleismääräykset ohjaavat kuitenkin myös tätä pienempien ei-seudullisten tuulivoima-alueiden suunnittelua. Tuulivoimaa ohjaavien 1. ja 3. vaihemaakuntakaavojen suunnittelumääräyksissä todetaan, että maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulipuistoja, jotka eivät ole merkitykseltään seudullisia. Yleisissä suunnittelumääräyksissä on annettu ohjeita ja velvoitteita tuulivoima-alueiden sijoittamiseen haitallisten vaikutusten vähentämiseksi.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimamahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja yhteisvaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon. Suunniteltaessa ei-seudullista tuulivoima-aluetta, on hankkeen vaikutusten arvioinnissa varmistuttava, ettei kyseinen pienempi tuulivoima-alue vaaranna tai estä maakuntakaavassa osoitetun seudullisen tuulivoima-alueen toteutumista.

Voimassa olevissa vaihemaakuntakaavoissa Miehennevan alueelle ei ole osoitettu tuulivoimaloiden aluetta. YVA-ohjelmaraportissa on esitetty lainvoimaisten vaihemaakuntakaavojen hankealueelle ja sen vaikutusalueelle osoitetut kaavamerkinnot. YVA-ohjelmaraportissa puuttuvat kuitenkin tuulivoimaa koskevat yleiset suunnittelumääräykset ja ne on lisättävä YVA-selostusraporttiin, kuten myös sähkönsiirron reittivaihtoehtoehdot ja sähkönsiirtoa koskevat yleiset suunnittelumääräykset. YVA-selostuksessa on arvioitava hankkeen ja sähkönsiirron vaikutukset lainvoimaisiin vaihemaakuntakaavoihin ja suunnittelumääräyksiin.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ja TUULI-hanke

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

11.10.2024

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on vireillä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla), jota toteutettiin 1.6.2020-30.4.2023 välisenä aikana. TUULI-hankkeessa on valmistunut useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys, sähkönsiirtoselvitys, maakotkaselvitys ja maisemaselvitys. TUULI-hankkeen sijainninohjausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset olivat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa esitettävien tuulivoima-alueiden lähtökohtina. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa seudullisen kokoluokan tuulivoimaloiden alueeksi on maa-alueilla (tv-1) määritelty pinta-alaltaan vähintään 7 km² suuruiset tuulivoimaloiden alueet. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisaineisto (kaavaluonnos) oli nähtävillä 8.8.-23.9.2022. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa osoitettiin sijainninohjausmallin pohjalta uusia tuulivoimaloiden alueita (tv-1, tv-2 ja tv-3) sekä päivitettiin 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa osoitettuja lainvoimaisia tv-alueita. Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Miehennevan hankealuetta ei tunnistettu tuulivoimapotentiaalisiksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluaineistossa Miehennevan alueelle ei osoitettu tuulivoimaloiden aluetta.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaluonnoksessa osoitettiin myös valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus) ja vuosina 2019-2023 kartoitetut ja päivitetty perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus) valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien osin.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotusvaiheessa seudullisesti merkittäviä tuulivoimaloiden alueita (tv-1 ja tv-2) tarkasteltiin uudelleen luonnoksesta saadun palautteen, uusien kansallisten ja maakunnallisten sekä hankkeissa laadittujen selvitystietojen ja yhteisvaikutustarkastelun pohjalta. Tuulivoimaloiden alueet täsmentyivät kaavaluonnoksesta esitetystä ratkaisusta. Tuulivoimaloiden alueisiin tuli vaikutusten arvioinnin perusteella rajausmuutoksia, alueita poistettiin ja joitakin alueita lisättiin.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksessa (19.12.2023) Miehennevan aluetta ei ole osoitettu tuulivoimaloiden alueeksi. Kaavassa osoitetuista tuulivoimaloiden alueista on laadittu kohdekuvaukset, ja ne löytyvät energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksen kaavaselostuksen liitteestä 2 maakuntakaavoituksen julkisilta verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukainen (MRA 13 §) viranomaiskuuleminen järjestettiin 10.1.-23.2.2024. Viranomaisehdotusvaiheen lausuntokooste ja vastineet palautteeseen hyväksyttiin maakuntahallituksessa 6.5.2024 (§ 85). Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa keväällä 2024 toteutettiin Natura-alueita koskeva riskiselvitys, jossa tarkasteltiin Pohjois-Pohjanmaan Natura-alueille tuulivoimarakentamisesta kohdistuvia vaikutuksia ja Natura-alueiden ulkopuolisten suojelualueiden ekologista verkostoa. Selvitys löytyy maakuntakaavoituksen julkisilta verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/#naturariskit>. Selvityksen tuloksia on hyödynnetty Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen syksyllä 2024. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan julkinen ehdotus käsitellään maakuntahallituksen kokouksessa 17.9.2024. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika maakuntavaltuustossa on loppuvuodesta 2024.

11.10.2024

Vaikka kyseessä on ei-seudullinen tuulivoimahanke, on Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyssä huomioitava energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksen ja syyskuussa 2024 nähtäville tulevan julkisen kaavaehdotuksen kaavaratkaisu sekä tuulivoimaa ja aurinkovoimaa koskevat yleiset suunnittelumääräykset. YVA-selostuksessa on arvioitava hankkeen vaikutukset vireillä olevassa energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa alueelle ja sen läheisyyteen osoitettuihin kaavamerkintöihin ja suunnittelumääräyksiin. Myös energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheessa laadittujen maisemaselvityksen ja Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevan selvityksen tulokset on huomioitava Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA- ja kaavoitusmenettelyissä.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen sähkönsiirtoreitit sijoittuvat kokonaan uuteen maastokäytävään. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä asiana, että ennakoneuvottelun jälkeen sähkönsiirron vaihtoehtoiksi on otettu mukaan maakaapelointi (SVE 4) ja yhteinen sähkönsiirtoreitti viereisen Kettukankaan tuulivoimahankkeen kanssa (SVE 5). Vaikka kantaverkon liityntäpiste Jylkässä sijaitsee varsin lähellä, tulee sähkönsiirrosta aiheutuvien haitallisten vaikutusten lieventämiseksi etsiä toimenpiteitä. Pohjois-Pohjanmaan liitto edellyttää, että alueen sähkönsiirron kokonaisratkaisua suunnitellaan edelleen yhteistyössä Fingridin, alueverkkoyhtiöiden, kuntien ja hanketoimijoiden kanssa haitallisten vaikutusten minimoimiseksi.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotukseen on täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta siten, että ”lähekkäin sijoittuvien tuulivoima-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa”.

YVA-ohjelmaraportin kuvassa 23 on esitetty Miehennevan hankkeen voimajohtosuunnitelmat ja alueen voimajohdot. Kuvaa on hyvä päivittää YVA-selostukseen siten, että maakuntakaavassa osoitettujen voimajohtomerkintöjen sijaan kartassa esitetään Fingridin ja alueverkkoyhtiöiden (verkon haltijoiden) sähkölinjat nimettynä. Kuvassa 23 on epätasällisyyttä mm. uusien pääsähkajohtojen ja yhteystarve -merkintöjen osalta.

Aurinkovoima

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksessa on aurinkovoiman osalta annettu yleisiä suunnittelumääräyksiä, ja yleismääräys tarkentuu edelleen julkiseen ehdotusvaiheeseen:

Laajamittaista aurinkoenergiatuotantoa suunniteltaessa voimat tulee lähtökohtaisesti sijoittaa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen, luonnonsuojelualueiden, Natura 2000 -verkoston alueiden, harjijensuojeluohjelman alueiden, pohjavesialueiden, maakuntakaavan luo -alueiden ja seudullisesti merkittävien virkistysalueiden ulkopuolelle. Aurinkovoimarakentamisen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on varmistettava ekologisten yhteyksien säilyminen eheinä ja toimivina. Tapauskohtaisesti voidaan harkita aurinkovoimaloiden sijoittamista myös näille alueille, mikäli se ei merkittävästi lisää aurinkovoimarakentamisesta aiheutuvia haitallisia yhteisvaikutuksia asutukseen, maisemaan, lintuun tai muuhun ympäristöön.

Laajamittaista aurinkoenergiatuotantoa suunniteltaessa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä muihin elinkeinoihin

11.10.2024

ja asutukseen, ja huolehdittava siitä, että tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään.”

Vaikutukset susireviiriin

Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimapuisto sijoittuu Luonnonvarakeskuksen viimeisimmän suden kanta-arvion (18.6.2024) mukaan Ylivieskan susireviirille, jolla eläisi perhelauma. Alueelle on myös vuosina 2021-2022 sijoittunut susireviiri. Hankkeen yhteydessä tulee arvioida alueen merkitys reviirin susiyksilöille sekä näiden mahdollisuuksiin lisääntyä ja elää alueella ilman, että yksilöiden elinkelpoisuus reviirin sisällä heikkenee. Arvioinnissa tulee huomioida myös yhteisvaikutukset samalla reviirillä sijaitsevien muiden hankkeiden kanssa.

Vaikutukset ekologiseen verkostoon

Natura-alueet, luonnon ydinalueet ja niiden väliset ekologiset yhteydet muodostavat ekologisen verkoston, jolla luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen ja eläinten liikkumisen turvaaminen ovat erityisen tärkeitä. Pohjois-Pohjanmaan liiton juuri valmistuneessa Natura-alueita koskevassa selvityksessä täydennettiin ja määriteltiin Pohjois-Pohjanmaan ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueita yhdistävän ekologisen verkoston rajausta ohjaamaan tuulivoimarakentamista ja välttämään maankäytön muutoksille herkkiä alueita. Tämä ekologinen verkosto ydinalueineen esitetään Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan julkisen ehdotusvaiheen selostuksen liitekartalla 1. Miehennevan hankealue sijoittuu ekologisen verkoston rannikolla sijaitsevan ydinalueen 1 ja sisämaassa sijaitsevien ydinalueita 2 ja 6 yhdistävän ekologisen yhteyden varrelle.

Pohjois-Pohjanmaan Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskeva selvitys on huomioitava Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen jatkosuunnittelussa. Tarkemmassa hankesuunnittelussa on kiinnitettävä erityisen suurta huolellisuutta ekologisten yhteyksien säilymiseen ja ekologisen verkoston toimivuuteen. Hankesuunnittelussa on varmistuttava vaikutusarvioinnin ja mahdollisten lieventämistoimenpiteiden avulla Natura 2000-verkoston ja ekologisten yhteyksien säilyminen.

Vaikutukset rakennettuun kulttuuriympäristöön ja perinnebiotooppeihin

YVA-ohjelmaraportin kuvissa 59 ja 60 esitetään hankealueen vaikutusalueelle sijoittuvat maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet. Kartoissa hankealueen eteläpuolelle on merkitty Talusperän maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö. Kartassa Talusperän arvokohteen rajausta ja määrittelyä ovat virheellisiä. Kyseessä on maakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, ei maisema-alue. Kartoilta puuttuvat myös valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009), esim. Merijärvellä sijaitseva Kalaputaan kylä (RKY 2009) ja muut maakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt kuten Käännän kylä Kalajoella. Aluerajaukset ovat saatavilla Pohjois-Pohjanmaan liitosta. YVA-selostuksessa hankkeen vaikutukset valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviin rakennettuihin kulttuuriympäristöihin on arvioitava ja huomioitava ne myös yhteisvaikutusten arvioinnissa.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus kartoittivat vuosina 2019-2023 maakunnan perinnebiotooppikohteet uudelleen ja ne arvotettiin valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti arvokkaiksi kohteiksi. Energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan viranomais ehdotuksessa ja edelleen julkisessa ehdotuksessa esitetään valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat perinnebiotoopit. Hankealueen vaikutusalueelle sijoittuu perinnebiotooppeja ja ajantasaiset tiedot kohteista saa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta. Kartalla 59 esitetty perinnemaisemakohteet on päivitettävä vastaamaan valmistuneen inventoinnin tuloksia.

11.10.2024

Pohjois-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen todennäköisesti merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat yhteisvaikutuksiin toiminnassa olevien tuulivoimapuistojen ja vireillä olevien tuulivoimahankkeiden kanssa. Miehennevan hankkeen lounaispuolella, noin kolmen kilometrin etäisyydellä, sijaitsee Kytölän tuulivoimapuisto ja 3,5 kilometrin päässä etelässä sijaitsee Saarenkylän-Vieskanjärven tuulivoimapuisto. Yhteisvaikutuksia kasvattaa myös Miehennevan hankkeen kaakkoispuolelle, noin viiden kilometrin etäisyydelle suunniteltu Kettukankaan tuulivoimapuisto. Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen vaikutukset kohdistuvat erityisesti Taluskylän maakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja Taluskylän ja Tolosperän asutukseen, jotka uhkaavat tulla saarretuksi useasta ilmansuunnasta tuulivoimalla. Yhteisvaikutukset korostuvat lisäksi myös visuaaliseen maisemaan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, ekologiseen verkostoon, suteen ja sähkönsiirtoon kohdistuvissa vaikutuksissa. Yhteisvaikutukset on arvioitava huolellisesti.

Pohjois-Pohjanmaan Museo / Arkeologia

Hankealueella sijaitsee kolme muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä ja yksi muu kulttuuriperintökohde. Sähkönsiirtolinjauksien SVE2 ja SVE3 lähialueella sijaitsee kiinteät muinaisjäännökset *Marjakangas 2* (1000049159), *Marjaneva* (1000049161), muu kohde *Marjakangas 3* (1000049171), mahdollinen muinaisjäännös *Taluskylän Sammakonkangas* (1000001439), muut kulttuuriperintökohteet *Sarpakangas 2* (1000049173) ja *Sarpakangas 1* (1000049172).

Hankealuetta on inventoitu Alavieskan kunnan inventoinnissa vuonna 2002 (M. Haimila, Museovirasto) ja Tolosperän tuulivoimapuiston arkeologisessa inventoinnissa vuonna 2014 (Hans-Peter Schulz, Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu). Osa sähkönsiirtolinjoista on kuulunut osittain Kalajoki Alavieska Marjanevan aurinkovoimahankkeen arkeologiseen inventointiin vuonna 2023 (Hannu Poutiainen, Akseli Tolvi, Siiri tuomenoja, Maanala Oy).

Hankealue ja sähkönsiirtoreitit ovat osittain arkeologisesti inventoitu. Inventoinnit eivät kuitenkaan ole olleet kattavia ja niille tulee toteuttaa arkeologinen inventointi. YVA-ohjelmasta käy ilmi, että hankealueella ja sähkönsiirtoreiteillä toteutetaan arkeologinen inventointi.

Koska kyse on yleisestä työhankeesta, vastaa hankkeen toteuttaja muinaismuistolain (295/1963) 15 §:n mukaan arkeologisista tutkimuksista koituvista kustannuksista. Tietoa arkeologisten kenttätöiden tilaamisesta sekä arkeologisista toimijoista on Museoviraston verkkosivuilla osoitteessa:

<https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttatoiden-tilaaminen>. Osoitteessa on myös luettelo arkeologisista toimijoista. Tämä Museon lausunto tulee liittää tarjouspyyntöön liitteeksi.

Arkeologinen inventointi tulee suorittaa noudattaen Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita, jotka löytyvät Museoviraston verkkosivulta: <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus>. Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportit digitaalisena arviointia varten Pohjois-Pohjanmaan museolle (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi). Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa. Arvioinnissa varmistetaan, että selvitykset vastaavat niille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportit toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa <https://asiat.museovirasto.fi/>. Verkossa julkaistava tutkimusraportti ei saa sisältää

11.10.2024

yksityishenkilöiden henkilötietoja, esim. maanomistajan nimiä tai osoitteita. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi.

Hankealueen inventoinnissa tulee huomioida koko hankealue keskittyen arkeologisesti potentiaallisiin alueisiin sekä muuttuvan maankäytön alueisiin. Inventoinnissa tulee tarkastaa voimaloiden sijaintipaikat 200 metrin säteeltä sekä tie- ja kaapelilinjaukset 100 metrin säteellä. Tarkasteltavan muuttuvan maankäytön osalta tulee huomioon ottaa ja selvittää myös sähköaseman alue ja muuntaja-alueet sekä rakentamisessa mahdollisesti tarvittavien maa-ainesten ottopaikat. Sähkönsiirtolinjat tulee tarkastaa riittävän laajalti, noin 200 metrin säteellä linjasta. Inventoinnissa tulee kiinnittää huomiota myös historiallisen ajan kohteisiin. Uusille kohteille tulee määrittää aluerajaus. Inventoinnissa tulee hyödyntää ajantasaisinta ja tarkinta Maanmittauslaitoksen tuottamaa laserkeilausaineistoa.

Arkeologiseen kulttuuriperintöön kohdistuvissa vaikutuksissa tulee huomioida tuulivoimaloiden sijainnin, tiestön, sähköaseman ja maakaapelilinjoiden lisäksi mahdolliset maa-aineksen ottopaikat ja mahdolliset maan läjityspaikat sekä väliaikaiset nosto-, varastointi-, pysäköinti- ja työmaarakkialueet. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida myös mahdolliset hankealueen ulkopuolelle kohdistuvat toimenpiteet kuten teiden perusparannukset. Myös näissä tapauksissa tulee selvittää tulevatko toimenpiteet kohdistumaan arkeologiseen kulttuuriperintöön. Kyseiset rakentamistoimenpiteet tulee ottaa huomioon arvioitaessa hankkeen suoria ja epäsuoria vaikutuksia muinaisjäännöksiin. Myös väliaikainen toiminta voi vahingoittaa tai tuhota arkeologista kulttuuriperintöä. Vaikutuksissa tulee huomioida myös aurinkovoima-alueeseen liittyvät tarvittavat ojitustoimet ja niiden vaikutukset muinaisjäännöksiin.

Jatkosuunnittelussa museo edellyttää, että vaikutusten arvioinnissa huomioidaan arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet alakohteen koko siihen kuuluvan muinaisjäännösalueen alueelta. Tuulivoimalat on mahdollista sijoittaa mihin tahansa kohtaan tv-alueella. Tämän vuoksi vaikutusten tarkastelualueena tulee olla tv-alue, ei voimalan keskipiste. Samoin tielinjojen ja sähkölinjojen vaikutusalue ulottuu keskilinjaa laajemmalle. Tuulivoimahankkeissa tieverkoston leveys tulee yleensä olla vähintään 4,5- 5 metriä leveitä ja puustosta vapaaksi raivattava huoltotieaukko noin 10-20 metriä leveä. Tämän lisäksi tiealueeseen kuuluu myös mahdolliset levennykset, ojat ja läjitysalueet. Tämän vuoksi tarkastelua ei tule tehdä keskilinjasta vaan niiden koko leveydeltä.

Arkeologiset kohteet ovat osa laajempaa kulttuuriympäristöä ja en kertovat ympäristön hyödyntämisestä eri aikoina. Hankkeella voi siten olla vaikutuksia kohteiden paikallishistorialliseen arvoon, edustavuuteen ja kohteiden kokemiseen maiseman muutoksen myötä. Vaikutuksia arvioitaessa onkin huomioitava kohteiden suhde ympäröivään maastoon ja maisemaan.

Pohjois-Pohjanmaan Museo / Rakennettu kulttuuriympäristö

Alavieskan Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-ohjelmassa on alustavasti selvitetty hankkeen vaikutusalueella sijaitsevat valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteet. Niiden osalta lähtötietoaineistona on käytettävä Pohjois-Pohjanmaan 2. maakuntakaavan inventointeja (Arvokkaat maisema-alueet Pohjois-Pohjanmaalla; Pohjois-Pohjanmaan liiton julkaisu B:86 ja Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2015, Inventointikertomus 21.11.2016) sekä Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009) ja Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021). Paikallisesti arvokkaiden alueiden ja kohteiden osalta tulee tarkastaa kunnista löytyvät inventointitiedot sekä arvioida ja inventoida kohteiden tilanne suunnittelu- ja vaikutusalueella.

11.10.2024

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piiri ry.**Yleistä**

Pidämme hanketta riskialttiina luonnon kannalta useasta syystä. Hanke ei ole seudullinen eikä se sisälly Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiamaakuntakaavan TUULI-hankkeen tuulivoimalle soveltuvaksi määriteltäviin alueisiin. Näin ollen hankkeella ei ole maakuntakaavan ohjausta, joten sen kokonaisvaikutuksia ei ole riittävällä tavalla arvioitu. Mikäli tällaisia ei-seudullisia hankkeita aletaan toteuttaa, on niiden yhteisvaikutus muiden hankkeiden kanssa kuitenkin seudullinen. Potentiaalisena riskinä on luontokadon lisääminen.

Ekologiset yhteydet

Hankealue sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan liiton TUULI-hankkeen viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvityksen mukaiselle Kärsämäki – Merijärven ekologiselle yhteydelle (3) (Pohjois-Pohjanmaan liitto 2021).

TUULI- hankkeen selvityksestä (ote YVA-ohjelmasta):

Kärsämäki – Merijärven ekologinen yhteys saa alkunsa Haapajärvi – Litokairan ekologiselta yhteydeltä ja se yhdistää Kalajoen ja Pyhäjoen väliin jäävät yhtenäiset metsäalueet toisiinsa ja päättyy rannikon suuntaiselle viheryhteydelle, joka on osoitettu 2. vaihemaakuntakaavassa. Yhteyden varrelle jäävät myös alueen vähälukuiset ja pienialaiset luonnonsuojelualueet. Yhteys myös noudattaa hirvieläinten vakiintuneita tienylityspaikkoja. Mikäli hanke toteutetaan suoraan ekologisen yhteyden päälle, on yhteydellä merkittävä riski katketa tai vähintään lakata toimimasta riittävällä tavalla.

Varttuneita metsiä alueella

[hankealueen] Metsät ovat pääasiassa varttuneita kasvatusmetsiä ja nuorta kasvatusmetsikköä. Hankealueella on myös uudistuskypsiä metsiköitä. Hankealueen vanhimmat metsäalueet (yli 80-vuotiaat) ovat kuusikoita ja ne sijaitsevat Lammasniemen länsipuolella, Mäntyniemen länsi- ja pohjoispuolilla ja Lähetkankaan ympäristössä.

Metsätalouskielellä uudistuskypsien metsien sijaitseminen hankealueella kertoo jo itsessään sen, että sen metsäluontoarvot ovat paremmat kuin useilla hankealueilla, joissa luontoarvot on jo syystä tai toisesta menetetty. Tämä lisää luontokadon riskiä hankealueella sekä riskiä sille, että metsien sisältämää hiilinielua ja -varastoa menetetään tuuli- ja aurinkovoimaloiden tieltä.

Susi ja muut suurpedot

Hankealue sijoittuu Ylivieskan ja Pyhäjoen susireviirien läheisyyteen. Ylivieskan reviiri sijaitsee lähimmillään 1,7 kilometriä hankealueesta länteen ja on kooltaan noin 320 km². Vuonna 2023 kerätyn 13 DNA-näytteen perusteella reviiriltä on tunnistettu neljä eri susiyksilöä. Pyhäjoen reviiri sijaitsee vuonna 2023 noin kuusi kilometriä hankealueesta koilliseen ja on kooltaan 1020 km², ja siltä on 26 DNA-näytteen perusteella tunnistettu kahdeksan eri susiyksilöä. Molemmat reviirit ovat perhelaumoja (100 % todennäköisyys) (Heikkinen ym. 2023). Hankealueella on vuosina 2021–2022 sijainnut 950 km² suuri Kalajoen susireviiri, jolla on sijainnut todennäköinen pari (Heikkinen ym. 2022, 2021). Vuonna 2023 Kalajoen susireviirillä ei ole arvioitu olevan pari- tai laumareviiriä, ja alueella on arvioitu olevan vain yksittäisiä susia (75 % todennäköisyys).

Vaikka hankealue ei juuri tällä hetkellä ole täsmälleen susireviirillä, on se ollut sitä aivan hiljattain ja on potentiaalinen susien elinympäristö edelleen. Kaikkia muitakin suurpetoja on havaittu hankealueella. Tämä kertoo alueen erämaisestä luonteesta ja siitä, että hanke pirstoisi potentiaalisia

11.10.2024

suurpetojen yhtenäisiä elinalueita, jotka ovat muutenkin vähenemässä. Tämä lisää myös riskiä petokonflikteille asutusalueilla Hankkeen todennäköiset vaikutukset eläimistölle

Eläimistöön kohdistuvat vaikutukset liittyvät elinympäristöjen pinta-alan menetykseen sekä niiden laadun heikkenemiseen (pirstaloituminen, tuulivoimaloiden häiriövaikutukset) tuuli- ja aurinkovoimaloiden, tiestön ja sähkönsiirtojohtojen rakentamisen myötä. Lisäksi aurinkovoimakenttien aitaaminen voi vaikuttaa eläinten liikkumiseen alueella. Elinympäristöjen pirstoutumisella voi lisäksi olla vaikutuksia ekologisiin yhteyksiin eri elinympäristöjen sekä lajien elinkiertoon liittyvien alueiden välillä YVA-ohjelmassa tiivistetään hankkeen vaikutus eläimistölle varsin tyhjentävästi. Lisäriskin tuo suunniteltu aurinkovoima, jonka vaikutuksista on vielä varsin niukasti tutkimustietoa.

Lintujen muuttoreittejä hankealueella ja sen lähellä

Hankealueen ja sähkönsiirtoreitin ylittävät kurjen keväinen muuttoreitti, metsähanhen keväinen ja syksyinen muuttoreitti sekä piekanan (EN) keväinen muuttoreitti. Linnustoon kohdistuu merkittäviä vaikutuksia tuulivoimaloiden osalta. Tuulivoimahankkeiden rakentaminen muuttaa ja pirstoo elinympäristöjä, mikä voi vaikuttaa alueen ekologisiin yhteyksiin. Toiminnassa olevien tuulivoimahankkeiden vaikutuksia ovat mm. häiriö- ja estevaikutukset lintujen pesimä- ja ruokailualueilla sekä niiden välisillä alueilla ja muuttoreiteillä, sekä lintujen törmäyskuolleisuus ja sen vaikutukset alueiden linnustoon sekä lintupopulaatioihin. Lisäksi aurinkovoimalakenttien heijastusvaikutuksella saattaa olla negatiivisia vaikutuksia lintujen elinympäristöille.

Näemme kaikki yllä mainitut YVA-ohjelmassa listatut haittavaikutukset myös linnuston osalta realistisinä uhkina. Jo olemassa olevat, rakenteilla sekä suunnitteilla olevat hankkeet muodostavat toteutuessaan maakunnassamme sellaisen tilkkutäkin, että linnuilla ei kohta ole riittävästi paikkoja minne hankkeita väistää.

Lisähuomioita

Aurinkovoima on monella tapaa yhä kysymysmerkki. Sitä suunniteltaessa ja toteutettaessa olisi syytä varmistua, onko sen pitkän tähtäimen hyöty suurempi kuin sen aiheuttama haitta. Luoltokatoa ja hiilinielujen menetystä ei saa aiheutua aurinkovoimakenttien rakentamisesta.

Jos kunnissa halutaan välttämättä toteuttaa pienehköjä, alle seudullisen mittakaavan tuulivoimahankkeita, olisi niiden syytä olla aivan asutuksen tuntumassa jo valmiiksi ihmiskäytössä olevilla alueilla. Tällaiset hankkeet heikentävät maakuntakaavan ohjausvaikutusta ja huonontavat tuulivoiman yleistä hyväksyttävyyttä. Mielestämme tämä ei ole hyväksyttävä hanke luontonäkökulmasta. Se aikaansaa liikaa riskejä yksittäisille populaatioille, elinympäristöjen yhtenäisyydelle sekä ekologisille yhteyksille.

Säteilyturvakeskus STUK

Säteilyturvakeskuksella ei ole lausuttavaa Miehennevan (Alavieska) tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman (POPELY/527/2024).

Suomen Erillisverkot

Viitaten lausuntopyyntöönne 15.8.2024 koskien Miehennevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmää. Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Telia Finland Oyj

POHJOIS-POHJANMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

0295 038 000

www.ely-keskus.fi

Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo

PL 86, 90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

11.10.2024

Telia Finland Oyj:llä (Telia) ei ole hankkeesta huomautettavaa, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES

Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla (Tukes) ei ole lausuttavaa Miehennevan tuuli- ja aurinkovoi-mahankkeen YVA-ohjelmasta.

Väylävirasto

Tuulivoimalahankkeen suunnittelun aikana on riittävän ajoissa kiinnitettävä huomiota tuulivoimalan osien varastoinnin ja kuljetusreittien selvittämiseen. Tuulivoimalakuljetukset vaativat aina erikoiskuljetusluvan. Erikoiskuljetusluvista lupaviranomaisena toimii Pirkanmaan ELY-keskus. Voimaloiden osien kuljetuksia varten maanteiden, siltojen ja rumpujen kantokyky on varmistettava hyvissä ajoin ennen kuljetuksia. Jos rakenteiden vahvistamiselle tai mahdollisten tasoliittymien ym. parantamistoimille, kuten tasoristeyskansien vahvistamiselle ja leventämiselle, todetaan tarvetta, toimenpiteet suunnitellaan ja toteutetaan hankkeesta vastaavan kustannuksella. Tämä koskee myös mahdollista valaisinpylväiden ja liikennemerkkien väliaikaista siirtoa sekä liittymien avartamista. Asian osalta tulee olla yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueelle. Liittymäluvut maanteille myöntää Pirkanmaan ELY-keskus.

Väylävirasto pyytää ottamaan huomioon kuljettamisreittien suunnittelussa Väyläviraston hanke- ja suunnittelukohteet, jotka löytyvät sivulta: <https://vayla.fi/suunnittelu-rakentaminen>.

YVA-ohjelmassa mainittujen Väyläviraston ohjeiden lisäksi Väylävirasto muistuttaa, että kaapeleiden ja johtojen sijoittamisessa tiealueelle noudatetaan, mitä liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) 42 §:ssä ja 42 a §:ssä säädetään. Rakennettaessa voimajohtoa maanteiden yhteyteen tulee noudattaa Väyläviraston "Sähkö- ja telejohdot ja maantiet" -ohjeen (Liikenneviraston ohjeita 3/2018) lisäksi Liikenneviraston 12.10.2018 antamaa määräystä johtojen ja rakenteiden sijoittamisesta maantien tiealueelle (LIVI/44/06.04.01/2018). Ohjetta tulee noudattaa siinäkin tapauksessa, että uusi johto rakennetaan olemassa olevan johdon rinnalle.

Väylävirasto huomauttaa, että ajantasaiset ohjeet on aina tarkistettava ohjeluettelosta Väyläviraston verkkosivuilta (<https://vayla.fi/palveluntuottajat/ohjeluettelo>).

Työhön, joka kohdistuu maantiehen tai tapahtuu tiealueella tai edellyttää liikenteen ohjausta ja varoittamista liikennemerkkein, on oltava ELY-keskuksen lupa. Lupa tarvitaan myös rakenteiden, rakennelmien ja laitteiden sijoittamiseen tiealueelle. Lupa voidaan myöntää, jos toimenpiteestä ei aiheudu vaaraa liikenteelle eikä haittaa tienpidolle. Työluvalla voidaan myöntää myös tieliikennelain 187 §:ssä tarkoitettu lupa tien tilapäiseen sulkemiseen silloin, kun sulkeminen liittyy tiealueella työskentelyyn.

Maanteiden osalta lausuu tarkemmin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen L-vastuualue.